

[Carlsen-Skiødt.]

et Gartneri jo i meget højere Grad end et Landbrug er afhængigt af den paagældende Mands Dygtighed —, at den vil kunne sikre den unge Gartner de Værdier, han ved egen Flid og Dygtighed oparbejder, saaledes at han eventuelt kan sælge eller paa anden Maade udnytte disse Værdier. Jeg maa afgjort holde paa § 3-Formen i dette Tilfælde, men vi faar vel nok begge Former, og saa vil de unge Gartnere jo selv faa Lejlighed til at vælge, hvilken Form de maatte foretrække.

Jeg vil gerne i al Almindelighed om dette Afsnit sige, at jeg synes, det er en god Foranstaltning, jeg er glad for, at vi har faaet Forslaget frem. Det forekommer mig ganske naturligt, at ligesom man i en lang Aarrække har søgt at hjælpe de unge Landmænd i den vanskelige Start, saa prøver man nu ogsaa at hjælpe de unge Gartnere, naar de skal gøre den Begyndelse, som jo altid er svær. Og der vil være saa meget mere Grund til det i Nutiden, som Gartneriet, Havebruget, denne Form for Landbruget, om man saa maa sige, er vokset meget stærkt frem siden Aarhundredets Begyndelse. Jeg kan kun paaskønne, at man nu vil give ikke blot de unge Landmænd, men ogsaa de unge Gartnere Adgang til at faa Hjælp fra det offentlige ved Starten.

Det andet Afsnit vil jeg altsaa gerne dele i to, nemlig Frugtavlskolonierne og de private Frugtplantager; i begge Tilfælde kan der ydes Laan. Det første Omraade, Frugtavlskolonierne, vil jo nok være det, man vil nære de største Betæneligheder overfor, ogsaa i økonomisk Henseende. For en Frugtplantages Vedkommende, enten den er større eller mindre, vil der — alt sammen under Forudsætning af, at den drives rationelt, og det er nødvendigt i vore Dage — gaa ca. 10 Aar, før man overhovedet kan vente almindelig Dækning af Jordrente og Arbejdsudgifter, og det er en lang Periode for Indehaverne af disse Frugtavlskolonier at holde den gaaende uden Udbytte. Selv om de i de første Aar paa en eller anden Maade kan udnytte den mellemiggende Jord, saa bliver disse Udnyttelsesmuligheder dog ringere og ringere, efter som Aarene gaar, og derfor er her nok det Punkt, hvor de største Betæneligheder vil komme frem.

Lidt anderledes ligger det, naar Talen gælder de større, samlede Frugtplantager, enten det er en ny, der skal oprettes, eller det er en, der er i Gang, og som trænger til Støtte efter § 10 — det er altsaa §§ 9 og 10, det her drejer sig om. Her er Forholdet

anderledes, for her hviler det paa en enkelt Mands Dygtighed, den Indsats, han har gjort eller agter at gøre, og her maa man forudsætte, at det er en Mand, som har Kendskab til rationel Frugtavl. Medens man nemlig for et Par Menneskealder siden mente, at det at avle Frugt bare bestod i at plante Frugttræer, saa gik det hele af sig selv, er man i vore Dage klar paa, at skal man konkurrere paa det store Verdensmarked, saa kræves der en ganske anderledes Indsigt i Frugtavl end for et halvt Hundrede Aar siden. Derfor vil jeg for mit Vedkommende have mindre Betæneligheder ved de Former, som er omtalt i § 9 og § 10.

Nu er jeg ganske klar over — jeg har set det i Bladene i de sidste Dage, og jeg har det ogsaa fra anden Side —, at der fra Dansk Frugtavl er fremsat Udtalelser om, at man maa fraraade denne Statsstøtte til Frugtplantagerne. Det skal jeg ikke komme nærmere ind paa; som sagt, jeg vil mene, at det maaske nok er det Afsnit i Lovforslaget, som vil møde de største Betæneligheder, og derfor vil der være Anledning til at overveje dette meget nøje, og i alt Fald vil der være Grund til at gaa meget varsomt frem, saaledes at man altid kommer til at bygge paa Erfaringens solide Grundvold.

Det sidste Afsnit om, at Kommuner, Foreninger og Selskaber kan oprette Have-lodskolonier for arbejdsløse, synes jeg er ganske fortræffeligt; det kan ikke andet end tiltale. De Produkter, der fremkommer ad den Vej, vil jo i Regelen ikke komme paa Markedet og vil altsaa ikke der bringe nogen Forskydning; det er en Beskæftigelse, man opnaar ad den Vej, og jeg synes kun, det er ganske udmærket.

Jeg vil dernæst gerne knytte nogle faa Bemærkninger i al Almindelighed til hele Forslaget. Vi hørte for nogle Aar siden jævnlige, at der baade i Tale og Skrift blev raabt ud til Landbruget: producer, producer! Det gjaldt Flæsk, og det gjaldt Smør, og det gjaldt Æg: producer bare væk, det store Verdensmarked kan aftage det! Vi er blevet sørgelig skuffet i de senere Aar; vi har høstet bitre Erfaringer paa dette Omraade. Der er sat Produktioner i Gang, som ikke blev lønnende, og der er rejst Bygninger, som nu kommer til enten at staa tomme eller i alt Fald at paadrage deres Ejer unyttige Udgifter.

Jeg vil ikke undlade i denne Anledning at pege paa, at jeg ikke kan være med til dette Raab om at producere Havesager og Frugt i al Almindelighed og bare at pro-